

Geloof, gerechtigheid en genade

Geloof, gerechtigheid en genade – deze drie gaven van God zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het zou een vergissing zijn de volgorde waarin deze geschenken door God gegeven worden door elkaar te halen.

De centrale tekst voor de relatie tussen *geloof en gerechtigheid* is te vinden in Romeinen 1:17, terwijl de relatie tussen *gerechtigheid en genade* ondermeer te vinden is in Romeinen 3:24, 5:1-2 en verder op alle plaatsen waar de apostel Paulus wet en genade tegenover elkaar zet – om aan te tonen, dat de wet geen gerechtigheid kan brengen: gerechtigheid uit geloof in Zijn genade is ons deel geworden!

Geloof en wet zijn onverzoenbare tegenstellingen. Dat blijkt wel uit Galaten 3:10:

‘Want allen die het van werken der wet verwachten, liggen onder de vloek; want er staat geschreven: Vervloekt is eenieder die zich niet houdt aan alles, wat geschreven is in het boek der wet om dat te doen. En dat door de wet niemand voor God gerechtvaardigd wordt, is duidelijk; immers de rechtvaardige zal uit geloof leven.’

Rechtvaardiging is de vrucht van geloof

Van rechtvaardiging als vrucht van geloof is Abraham het grote voorbeeld in de Schrift. *‘En hij [Abraham – red.] geloofde in de HERE, en Hij rekende het hem toe als gerechtigheid (Genesis 15:6).*

De bijzondere wijze waarop *wij* gerechtvaardigd zijn, wordt duidelijk gemaakt in Romeinen 3:21-23:

‘Thans is echter buiten de wet om gerechtigheid Gods openbaar geworden, waarvan de wet en de profeten getuigen, en wel gerechtigheid Gods door het geloof VAN (grondtekst¹) Jezus Christus, voor allen en op allen (grondtekst¹) die geloven, want er is geen onderscheid want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods’.

Gods gerechtigheid komt door het geloof van Jezus Christus op allen die geloven.

Wanneer we naar de titel boven dit stukje kijken, zien we deze volgorde ook staan: eerst geloof, dan gerechtigheid. Het geloof van Jezus Christus brengt gerechtigheid van God op allen die geloven.

Nu kunnen we even kijken naar die geweldige tekst van Romeinen 1:16 en 17:

16 ‘Want ik schaam mij het evangelie niet; want het is Gods kracht tot redding voor allen die geloven, eerst voor de Jood, maar ook voor de Griek. 17 Want gerechtigheid Gods wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven staat: De rechtvaardige zal uit geloof leven.’

Gods kracht tot redding is Gods gerechtigheid. Uit het geloof van Jezus Christus tot ons geloof (op allen die geloven Rom. 3:22).

Waarom staat genade dan pas achteraan in de bovengenoemde volgorde? Waarom niet juist vooraan? Wij zeggen toch: genade is ‘Gods liefde in actie?’

Misschien kan ik dit met een voorbeeld duidelijk maken.

¹ Er is zo veel mogelijk van de tekst van de NBG vertaling van 1951 gebruik gemaakt. Hier en daar is echter aangegeven dat de grondtekst (en ook de Statenvertaling) anders is.

Neem eens een voetbalwedstrijd in gedachten. We hebben misschien weleens gezien dat deze ‘dood gefloten’ werd door een scheidsrechter die alle regels naar de letter toepaste. Bij het minste of geringste floot hij voor een overtreding. Deze scheidsrechter deed dit omdat hij in een eerdere wedstrijd veel te tolerant was geweest. Hij liet toen veel te veel toe en floot niet voor een echte vervelende overtreding, waarbij spelers ‘onder het gras werden geschopt’ zonder dat de tegenstander maar de bedoeling had de bal te spelen. Omdat de scheidsrechter geen ‘recht’ verschaftte, gingen de spelers uiteindelijk hun ‘eigen recht’ halen en de wedstrijd liep volledig uit de hand.

Een goede scheidsrechter fluit naar de geest van de wedstrijd. Eerst houdt hij het spel iets kort om duidelijk te maken dat er regels zijn. Wanneer de spelers dat begrijpen en graag willen voetballen, kan de scheidsrechter het spel lossier benaderen, omdat ze volgens de regels spelen. Dan hoeven de spelers niet meer hun eigen recht te halen, de scheidsrechter ziet, wanneer het mis gaat en treedt op. Er wordt recht toegepast op een manier die ruimte geeft, die het spel doet opleven en waar de spelers plezier aan beleven.

Zo is het ook met genade. Genade kan alleen heersen door gerechtigheid. Pas dan komt genade tot haar doel. Wanneer genade zou heersen zonder gerechtigheid, lokt ze alleen maar ongerechtigheid uit, zoals bij de veel te slappe scheidsrechter. Wanneer zonde en overtredingen zomaar door de vingers worden gezien (genade in de verkeerde volgorde) staat er binnen de kortste keren geen enkele rem meer op de ongerechtigheid: ‘Het wordt toch niet bestraft.’

Pas wanneer de gelovige gerechtvaardigd is, kan genade dit tot ont-plooiing brengen in een geloofsleven dat geniet van de ‘vrijspraak’. Er is weer relatie met God ontstaan. De verzoening wordt begrepen. 2 Corintiërs 5:18-21 spreekt daarvan. In de naam van Christus wordt zelfs gesmeekt: *‘Laat je met God verzoenen. Hem Die geen zonde kende, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden Gods gerechtigheid in Hem.’*

Gijs Bernouw
Februari 2007